

Муниципальное казенное общеобразовательное
учреждение «Средняя общеобразовательная школа №2»

СОЧИНЕНИЕ

«Наш город Избербаш - юбиляр»

Выполнила ученица 8 «В» класса

Зубайруева Кистаман

Учитель: Ибрагимова З.М.

2020г.

Нушала шагъар Избербаш - юбиляр.

«Пушкин - Тау» дубурла удиб, Каспи урхъула дублаб түнтібиубли саби жағыси, жагаси, пергерли балқаурси шагъар- Избербаш. Избербашла Гымруд-Хаякыкъят дәхідіхъибы сари набтла шилизирад. 1936- ибил дусла 12- ибил апрельличиб қаибил набтла чухи (фонтан) дурабухъунсири. Набтра газра халаси давла саби нушала улкала. Илдани нушала шагъар гъалабях! арбукиб ва экономика үнкъбиахъуб. Бусягъят шагъарлизир гъалаблагъунти набтла ва газла предприятиеби агара. Ишбарх! Избербаш бетарули саби берклуми дирнила производствола бек! шагъарли. Бахъал Россияла халқыл ис Избербаш Гаях! си челябкъали ва жагаси шагъарли бетарули саби. Гергъити чумал дусла бух! на б шагъар дебали жагабиубли ва халабаили саби. Шагъарла халкъ кінали имц!абиубли саби. 2006-ибил дуслизиб конкурсличиб Избербашли қаибил мер буцибсири Гаях!ил геңбүцибси, пергерли балқаурси шагъар биъни багъандан. Избербаш иличибли буули ах!ен, гүрра чедибешуни сархес къайгъилизиб саби. Нушала шагъарлизир лер дахъал Гаяжайбы мер-муса. Дұң粗умла замана нушала шагъарлизи бахъал адамти бамсриихъес башули саби. Каспи урхъула дубани Избербашкадира духъяндит!и сари. Мурт х!еръалра, ил хъанц!ли чебиу. Дяг! бухъунси замана хъулухъмачилти ругерти гъумличи түнтідирап. Урхъула шин адамтас дармандирап. Илдазиб гъар дус адамтани чула арадеш къулайбиру. Шагъарлизиб адамтас дармайс пайдаладируги дұң粗арти шинна урунжра леб. Арх!яли башантани илаб чула арадеш къулайбиру, үнкъбиру. Гүрра шагъарлизир лер сагати юртани, бишт!атала унхъри, чаягъирла, къац!ла, ниъла заводуни, радиозавод, дек!ар-дек!арт предпринятиеби ва организацияби. Халаси бузери кабихъибазивад сайри нушала шагъарла бек! Сулейманов М. В. 1997-ибил дуслизив Сулейманов шагъарла бек! ветаурсири, илх!ели илини дурадурк!ес вең!ихъибсири умудешла билхъни. Шагъар дебали умубиуб, жагабиуб. Халаси х!еруди дек!арбирули саби шагъарлизиб аллава шинишбирахънилис - галгуби, вава - къар, къадуби удалнилис. Гъар дус шагъарлизир 11500 галга удалтули сари. Илдания шағъар кег!ебли кабилзахъули саби. Шагъарлизир лер жагадешлис шин лайдик!ахъути фонтанти (парчик!уни). Избербашлизир лер: Batlan руркънила музей, Дом культуры, библиотека, бишт!атала искусства школа, спорткомплекс, ДАГЗЭТО, палтар ибуси фабрика, Гымарла Батирайла уличилси Даргала театр ва царх!илти.

2020-ибил дуслизиб Избербаш ак!убла 70 дус биубли саби. 70 дус дахъал ах!ен диалра, нушала шагъарла сунела историядари леб. Шагъарла адамтани Гаях!ти Гядатуни дузахъули сари, масала, халатала х!урматбирнила, Гаях!ялдешла, алхунтачила хъумх!ертнила. Шагъар жагабируги бахъал адамтира леб. Илдала халати гъабзадеш чихъти ламус -ях! лер.

Ишдус 75 дус дикили сари нушала Ваттай чедибдеш сархила. Гъярмияли нушала Ваттан, нушала дазурби душмантази далтахъу. Илини душмантазирад дахъал чедибдешуни сархис . Фашистунас нушала улка агарбарес, лебил дунъя сархес дигулри. Ватта ялчнира хъубзурира лугъри барес дигулри. Фашистунани дахъал шими, шагъурти дуциб ва дуун. Немец гъармукабачи къаршиси дергълизиб лебилра хакъли бутакъяндеш дариб. Залумли бургъи нушала солдатуни. Гъярмияли нушала улка азадбатур ва илдала беклибиубси шагъар - Берлин буциб. 9-ибил Майла бархли нушала Ваттайс бегла ахлерси бархли саби. Избербашлизибад 700-личибра имцали адамтани дургъбазир бутакъяндеш дариб. Бахъалгъунти чархебухъун, чула гъабзадеш, яхл-ламус чедаахъили, дергъла майдайчиб алхун . Бусягъят шагъарлизиб калунти илди дебали камли саби. Гъар дус илдани жагътала ургаб багъудилашал , бяркълашал , Ваттайчи диги адилкънила халаси хъянчи дурабуркъу.

Нушала шагъарлизир лер дахъал жура-журала бузерила, бяркъла, багъудила учреждениеби (организацияби). Бусягъят шагъарлизир лер 7 багъуди кайснила школаби. Илдазирд 3 школани Президентла грантуни сархис. Гъар дус бучантани олимпиадабачир бутакъяндеш дирули сари, чедибдешуни сархули сари. Школа таманбарили гъергъира, илдани чула цаиби учительти хъумхъерту . Шагъарлизир лер 11 биштатала унхъри. Гъарил анхъли деклар-декларти гъяхъти хъянчурби дурадуркъули сари . Гъарилла саби - бегиси бяхъчибиз, буцибси гъуни леб . Илдани бяркълашал ва багъудилашал духути дурхъни бетарахъули саби. Интернатуназиб ра дурхъни бучтахъули гъяхъти специалистуни бузули саби. Избербашлизир лер ДГУ-ла, ДГПУ-ла, радиотехникумла филиалти ПТУ, педколледж. 1975-ибил дусличибад бехъбихъибсири бузес педучилище . Илар лер хъябал отделение. 167 мугъяллимли бучтахъули саби илаб студентуни. Бахъалгъунти гъяхъти, чебягъиси категорияла преподавательти саби. Деклар-декларти шимазибад башули саби шагъарлизиб багъуди касес дурхъни ва рурсби. Республикала конкурсуначиб гъяхъти къиматуни, чедибдешуни сархили чарбулхъули саби нушала студентуни. Ил колледжлизибад жура-журала санигъятуначил бегибубли выпускникуни дурабулхъули саби.

Нушала шагъар бетаурхъели, деклар-декларти меранашибад санигъята адамти башесбягъиб. Илхъели гъягънидеш акълуб вегла арадеш къулайбирниличи пикри бяхъчиийэс . 1937-ибил дуслизиб акъахъуб цаибил арадеш мяхъкамбируси пункт .Ишбархъила замана арадеш мяхъкамбирнила кумеклис шагъарлизир дузули сари халата, биштатала, цулбала поликлиникаби. Хъябал бригадаличилси скорая помощь (къалабаси кумек) дуги-хъери бузули саби. Сагали кайиси шагъарла бекли сагаси больница даймбирули сай .

Больница (азархана) дахъал сагати медицинала ваяхъличил, гъягъниахълумачил балкъаахъурли саби; деклар-декларти аппаратуначил гъеббуили саби.

Больнициализив бекідеш дирули сай Дағыиста урибси тухтур Мұслимовли М.И. Илаб бузути баҳъалгъунти тухтурти хұрматла лишантаси шабагъатлабарилі саби .

Халаси пикри бяхічиули саби нушала шагъарлизиб жагътаци, челябқуси наслуличи. Гъар дус илдала ургар дурадуркүли сари ихтилатуни: бяркълашалти ; бағыудилашалти; Ватлан балтахънила; бегіти-тухумличи диги адилкынила; адаб -хіяяла; гіядлу-зегъала; тәбигіят мәхікамбірнила. Жагъти хаттарбазибад мәхікамбаres бағыандан; дурадуркүли сари жура-журала шадли замана буркүти бағынан ;шадлихъуни . Шагъарлизиб леб бағыл хабардерхурти спортсментира. Илдани шагъар гъалабяхі бикули саби; илдачи паҳрубириули саби. Дурала улкназибад гъар мурталра чедибдешуни сархили; нушала спортсменти чарбулхъули саби .

Избербаш- бегіла гіяхіси шагъар саби ванзаличиб. Чина рукъяслира гъар даим уркі хъули гъуцбикілар-ил дила Ватлан саби. Ишар ардякыун дила дурхіядеш. Лерилра дила гіамрула гъанбикуни дархдасунти сари Избербашличил. Чумал дусла бухінаб шагъар дебали барсбиуб; жагабиуб. Нушаб дигахъехе Избербаш гіяхіл гіеббуцибси; лерилра ункъдешлуми лерси; пергерли балкъаурси шагъар биъни бағыандан . Мәхікамбараия нушала ВАТЛАН -ИЗБЕРБАШ !